

Уколико парламент, “након дуге и озбиљне расправе” прихвати предлог председника Републике Александра Вучића о одмрзавању обавезног служења војног рока, Србија ће се вратити у групу земаља у којој је ношење војне униформе законска обавеза.

Када је организовање војске у питању Европа је, грубо говорећи, подељена по средини. На западном делу континента највећи број земаља определио се за професионалне оружане снаге, у којима је могуће служити војску на добровољној бази. На источном делу Европе у већини држава војске се допуњавају регрутима који морају да служе војни рок. Линеја разграничења, међутим, налази се источније од линије преко које се некада пружала Гвоздена завеса.

Тако су и земље региона, иако некада у совјетској сфери утицаја, углавном укинуле обавезу служења војног рока у сличном периоду када је то учинила и Србија. Обавеза је у региону редом укидана – Босна и Херцеговина и Мађарска су професионализовали војне снаге 2005. године. Румунија и Црна Гора су то учиниле 2006. године, а Бугарска и Северна Македонија наредне године. Као последње у региону, обавезу служења укинуле су Хрватска (2008), Албанија (2010) и Србија (2011). Једина држава на Балкану

која и даље предвиђа обавезу служења је Грчка, где мушкарци старији од 18 година морају у војсци да проведу између девет и дванаест месеци, у зависности од рода. Жене могу добровољно да се пријаве за служење војног рока. Обавеза служења на снази је и на Кипру.

Највећи број чланица Европске уније такође има професионалну војску – Немачка, Француска, Италија, Ирска, Белгија, Холандија, Пољска, Чешка, Словачка, Словенија. У Шпанији је обавезно служење укинута 2001. године, али је остављена могућност Влади да мобилише грађане између 19 и 25 година старости у случају националне катастрофе или ратног стања. Сличан аранжман постоји и у Португалу где је обавеза укинута 2004. годије.

Једини прави изузетак у том делу Европе представљају Швајцарска и Аустрија, земље на које се често позивају заговорници враћања обавезног војног рока.

У Швајцарској је служење војног рока обавеза за све мушкарце између 18 и 34 године. Обука траје 21 недељу, након чега се сваке године иде на додатну обуку. Могуће је уложити приговор савести и служити без оружја, а могуће је и да се жене пријаве за добровољно служење војног рока.

У Аустрији војни рок траје шест месеци, где је такође могуће уложити приговор савести и обавезу одрадити у цивилној служби. Након шестомесечне обуке, војници постају део резервног састава и могу бити позвани на једномесечне војне вежбе. Грађани и Швајцарске и Аустрије су на референдумима одбијали да већински гласају за укидање обавеног војног рока.

У свим скандинавским земљама на снази је обавезно служење војног рока. У Данској војни рок траје четири месеца, с тим да будући резервни официри и подофицири служе између девет и дванаест месеци. Цивилно служење такође траје четири месеца. У Норвешкој се након навршених осамнаест година живота и мушкарци и жене пријављују за служење војног рока, а након тестирања одабере се око двадесет одсто пријављених. Рок траје између девет и осамнаест месеци у зависности од рода, а регрути могу да рачунају на бројне погодности, попут предности у запошљавању у државној администрацији. Сличан систем на снази је и у Шведској, где само део популације на крају буде и одабран да служи војску.

Служење војске је законска обавеза и у Литванији и Естонији. За нас је посебно интересантан пример Литваније, која је 2007. године укинула обавезу служења да би је 2015. године вратила. Рок траје девет месеци, током ког регрути добијају плату у висини од око три хиљаде евра. Такође, послодавац који запосли регрута је шест месеци ослобођен од плаћања пореза и доприноса. Цивилна служба траје четири и по месеца дуже од војне. У Естонији војни рок траје између осам и једанаест месеци. За разлику од ове две земље у Летонији је служење војске опционално.

У Турској такође постоји обавеза служења војног рока који траје шест месеци. Међутим, захваљујући законским изменама из 2019. године, грађани имају могућност да уплатом 31 хиљаде лира, скрате обуку на месец дана.

Обавезни рок у Русији служе мушкарци старости између 18 и 27 година. Осим што пролазе обуку, регрути у Русији учествују и на војним вежбама.

И у Украјини је на снази обавезно служење војног рока. Земља је 2012. године укинула обавезни рок, али га је две године касније, избијањем сукоба у Донбасу, вратила. Војни рок траје 12 месеци, исто колико и у Русији. Обавезно служење војног рока је на снази и у Белорусији.

(Данас)